

**НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА**  
**СТРУКА: ШУМАРСТВО И ОБРАДА ДРВЕТА**  
**ЗАНИМАЊЕ: ШУМАРСКИ ТЕХНИЧАР, РАСАДНИЧАР**  
**РАЗРЕД: ПРВИ**  
**СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2**  
**ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 68**  
**ДАТУМ: јун 2024. године**

### **ОПШТИ ЦИЉЕВИ**

- Схватање улоге и значаја географије у систему наука, као и однос географије и сродних наука;
- Развијање мотивације за учење и интересовање за географију као науку која ће ученицима помоћи у разумијевању дешавања на планети;
- Развијање поштовања према природи, другим људима и самом себи;
- Развијање свијести о потреби заштите природе и очувања квалитета околине;
- Знање кључних еколошких проблема који све више заокупљају савремени свијет;
- Усвајање нових и проширивање постојећих знања о друштвено-географским појавама и процесима на локалном, регионалном и глобалном нивоу;
- Разумијевање најважнијих географских појава и процеса кроз њихове карактеристичне примјере и узрочно-последичне везе;
- Упознавање географске особености свијета и своје домовине и развијање позитивних осјећања и одговорног односа према њиховим природним и друштвеним вриједностима.

### **ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ**

- Стицање осјећаја за положај и простор;
- Коришћење географске карте (различитих садржаја) на папиру, али и у електронском облику;
- Самостално учење и проналажење информација;
- Развијање логичког мишљења и способности уочавања узрочно - последичних веза;
- Развијање способности примјене једноставних истраживачких метода;
- Развијање способности планирања и спровођења истраживања;
- Самостално коришћење метода и техника у истраживању одређеног проблема;
- Развијање занимања за праћење географских појава и процеса у локалној средини и свијету;
- Примјена стечених знања у свакодневном животу;
- Васпитавати се у духу толеранције и поштовања других људи без обзира на културне и цивилизацијске различитости;
- Одговорно се односити према раду, развијајући осјећај тачности и систематичности;
- Развијати стваралачки однос и одговорност ученика према раду, као и интересовање за усавршавање у овој области.

## ТЕМЕ

1. Елементи опште физичке географије и представљање Земље у Космосу и на карти
2. Природно-географска средина
3. Заштита животне средине
4. Друштвено-географска средина
5. Привреда и привредне дјелатности у свијету
6. Геополитичка организованост свијета
7. Босна и Херцеговина

Оквирни број часова за реализацију тема није дефинисан. Наставник ће приликом планирања и програмирања наставних садржаја, узимајући у обзир факторе попут нивоа постигнућа ученика, нивоа сложености наставне теме, потреба струке и занимања, и сл., одредити број часова потребан за њихову реализацију у оквиру теме. Теме чине обавезни дио Наставног програма, али немају обавезујући карактер што се тиче редослиједа њихове реализације.

## ИСХОДИ

### 1. Тема: Елементи опште физичке географије и представљање Земље у Космосу и на карти

| Знања                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Вјештине                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Ставови/вриједности                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ученик ће бити способан да:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- дефинише појам географије и предмет њеног проучавања;</li><li>- дефинише подјелу физичке географије;</li><li>- уочава практични значај физичке географије;</li><li>- разумије појам Космоса;</li><li>- схвата бесконачност Космоса;</li><li>- идентификује небеска тијела у Васиони;</li></ul> | <b>Ученик ће бити способан да:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- разликује поједине гране географије и предмете њиховог проучавања;</li><li>- анализира значај и практичну примјену географских сазнања;</li><li>- упоређује мјесто географије у систему наука;</li><li>- упоређује небеска тијела у Васиони и Сунчевом систему;</li><li>- анализира Земљина кретања и њихове посљедице;</li></ul> | <b>Ученик ће бити способан да:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- развија одговорност према раду и усвајању нових географских знања;</li><li>- развија интерес за стално праћење географске стварности у свијету;</li><li>- развија потребу за сталним и трајним самосталним учењем;</li><li>- развија способност повезивања узрочно-последичних веза природно-географске и друштвено-географске средине;</li></ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- наброји небеска тијела у Сунчевом систему;</li> <li>- дефинише положај Земље у Сунчевом систему;</li> <li>- објасни кретања Земље и њене посљедице;</li> <li>- идентификује и наброји водене и копнене; површине на карти и глобусу;</li> <li>- одређује стране свијета у простору и на географској карти;</li> <li>- разликује паралеле и меридијане;</li> <li>- разликује географску ширину и дужину и препознаје их на карти;</li> <li>- одређује положај мјеста и тачака на карти;</li> <li>- дефинише појам размјера и размјерника;</li> <li>- наведе све географске елементе и садржаје на карти;</li> <li>- препозна и наброји врсте карата и њихову практичну примјену;</li> <li>- користи савремене технологије – ГИС и примјењује их у рјешавању географских задатака и изради географских карата различите форме.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- анализира графичке приказе облика Земље;</li> <li>- анализира приказ ротације и повеже смјер ротације са смјеном дана и ноћи;</li> <li>- анализира приказ револуције и повеже нагнутост земљине осе са различитом освијетљеношћу површине Земље;</li> <li>- анализира револуцију Земље са смјеном годишњих доба на сјеверној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева;</li> <li>- предлаже начине употребе савремене ГИС технологије у настави;</li> <li>- кориштењем карата рјешава практичне задатке из Географије;</li> <li>- помоћу природних појава, инструмената, плана града или тематске карте сналази се у географском простору;</li> <li>- упоређује часовне зоне;</li> <li>- примјењује стечена знања у одређивању положаја мјеста или тачака на карти;</li> <li>- тумачи географске карте различитог размјера и садржаја.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове;</li> <li>- ефикасно планира и организује вријеме;</li> <li>- одговорно рјешава проблеме у раду;</li> <li>- прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад;</li> <li>- испољи позитиван однос према професионално-етичким нормама и вриједностима;</li> <li>- испољи иницијативу и предузимљивост;</li> <li>- испољава одличну способност за разумијевање радних материјала и информација;</li> <li>- испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду.</li> </ul> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## 2. Тема: Природно-географска средина

| Знања                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Вјештине                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Ставови/вриједности                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- идентификује унутрашње Земљине сфере;</li> <li>- објасни вертикалну структуру Земље и њен састав;</li> <li>- наводи и објасни врсте стијена;</li> <li>- дефинише настанак рељефа под утицајем унутрашњих и спољашњих сила;</li> <li>- дефинише појам географског омотача;</li> <li>- објасни састав, значај и вертикалну подјелу атмосфере;</li> <li>- дефинише појам времена и климе;</li> <li>- дефинише појам климе, климатских елемената и фактора;</li> <li>- објасни климатске промјене и изврши класификацију климе;</li> <li>- дефинише појам Свјетског мора;</li> <li>- дефинише физичка и хемијска својства морске воде;</li> <li>- препозна копнене воде и њихов значај;</li> <li>- дефинише појам биосфере и објасни;</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- разликује и анализира основне омотаче унутрашње грађе Земље;</li> <li>- разликује основне врсте стијена и наводи примјере за њихово коришћење;</li> <li>- разликује младе вјеначне и старе громадне планине;</li> <li>- разликовати ерозивне и акумулативне облике рељефа;</li> <li>- анализира састав и подјелу атмосфере;</li> <li>- издваја спољашње земљине сфере и указује на њихову повезаност;</li> <li>- разумије значај атмосфере за опстанак живог свијета на Земљи;</li> <li>- разликује појам времена од појма клима;</li> <li>- разликује климатске елементе и факторе и основне типове климе;</li> <li>- повезује утицај климатских елемената и фактора на формирање типова климе;</li> <li>- приказује зонални распоред типова климе на нијемој карти;</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- развија географско мишљење засновано на повезаности и међуусловљености географских појава и процеса у простору;</li> <li>- развија одговорност према раду и усвајању нових географских знања;</li> <li>- развија интерес за стално праћење географске стварности у свијету;</li> <li>- развија потребу за сталним и трајним самосталним учењем;</li> <li>- развија способност повезивања узрочно-последичних веза природно-географске и друштвено-географске средине;</li> <li>- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове;</li> <li>- ефикасно планира и организује вријеме;</li> <li>- одговорно рјешава проблеме у раду;</li> <li>- прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад;</li> <li>- испољи позитиван однос према професионално-етичким нормама и вриједностима;</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- распрострањење биљног и животињског свијета на Земљи;</li> <li>- објасни појам, настанак, подјелу и распрострањеност тла.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- препознати и показати на географској карти океане, мора, заливе и мореузе;</li> <li>- разликује и упоређује особине морске воде;</li> <li>- упоређује и анализира ријечну мрежу и ријечни слив;</li> <li>- разликује и анализира ријеке;</li> <li>- упоређује типове језерских басена према начину постанка;</li> <li>- анализира помоћу географске карте распрострањеност биљног и животињског свијета на Земљи;</li> <li>- анализира распрострањеност тла.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- испољи иницијативу и предузимљивост;</li> <li>- испољава одличну способност за разумијевање радних материјала и информација.</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### 3. Тема: Заштита животне средине

| Знања                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Вјештине                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Ставови/вриједности                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- дефинише појам и предмет: природне географске и животне средине;</li> <li>- објасни улогу географије у заштити животне средине;</li> <li>- објасни угроженост елемената животне средине;</li> <li>- разумије концепт здравог и безбједног окружења (вода, ваздух, земљиште) за живот људи;</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- преиспитује концепт здравог и безбједног окружења (вода, ваздух, земљиште) за живота људи;</li> <li>- приказује примјере утицаја човека на загађење атмосфере;</li> <li>- проналази примјере утицаја човјека на загађивање вода;</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- развија ставове о превентиви, заштити и унапређивању животне средине;</li> <li>- развија одговорност према раду и усвајању нових географских знања;</li> <li>- развија интерес за стално праћење географске стварности у свијету;</li> <li>- развија потребу за сталним и трајним самосталним учењем;</li> </ul> |

|                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- наводи примјере утицаја човјека на загађење атмосфере, хидросфере, биосфере.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- открива утицај човјека на изумирање одређених биљних и животињских врста;</li> <li>- предлаже начине заштите и унапређења животне средине;</li> <li>- активно учествује у заштити природе и управљању ресурсима.(тако да се не угрожава могућност будућих генерација да задовољи своје потребе).</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- развија способност повезивања узрочно-последичних веза природно- географске и друштвено - географске средине;</li> <li>- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове;</li> <li>- ефикасно планира и организује вријеме;</li> <li>- одговорно рјешава проблеме у раду;</li> <li>- прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад;</li> <li>- испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима;</li> <li>- испољи иницијативу и предузимљивост;</li> <li>- испољава одличну способност за разумијевање радних материјала и информација.</li> </ul> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### 4. Тема: Друштвено-географска средина

| Знања                                                                                                                                                                                                           | Вјештине                                                                                                                                                                     | Ставови/вриједности                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- дефинише појам и предмет друштвено- географске средине;</li> <li>- наводи демографске појаве и процесе у свијету;</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- користи статистичке изворе и анализира демографске процесе и појаве у свијету;</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- развија одговорност према раду и усвајању нових географских знања;</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- описује природно и миграционо кретање становништва;</li> <li>- дефинише појам анекумене и екумене;</li> <li>- наброји разлоге урбанизације и њене посљедице;</li> <li>- наброји типове насеља и њихов историјски развој.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- разумије демографске појаве и процесе у свијету;</li> <li>- разликује природно и миграционо кретање;</li> <li>- помоћу карте анализира размјештај становништва на Земљи;</li> <li>- анализира структуре становништва;</li> <li>- приказује и анализира полно-стросну пирамиду;</li> <li>- открива разлоге и посљедице урбанизације.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- развија интерес за стално праћење географске стварности у свијету;</li> <li>- развија способност повезивања узрочно-последичних веза природно-географске и друштвено-географске средине;</li> <li>- развија потребу за сталним и трајним учењем;</li> <li>- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове;</li> <li>- ефикасно планира и организује вријеме;</li> <li>- одговорно рјешава проблеме у раду;</li> <li>- прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад;</li> <li>- испољи позитиван однос према професионално- етичким нормама и вриједностима;</li> <li>- испољи иницијативу и предузимљивост;</li> <li>- испољава одличну способност за разумијевање радних материјала и информација.</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## 5. Тема: Привреда и привредне дјелатности у

| Знања                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Вјештине                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Ставови/вриједности                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- дефинише појам привреде и производње;</li> <li>- наведе структуру националне привреде по секторима;</li> <li>- дефинише појам и подјелу пољопривреде и факторе који утичу на пољопривредну производњу;</li> <li>- идентификује житарице и друге пољопривредне културе и мјеста гдје се гаје;</li> <li>- дефинише сточарство и сточарску производњу;</li> <li>- лоцира распрострањеност шумског покривача;</li> <li>- именује и разликује главне пољопривредне рејоне у свијету;</li> <li>- дефинише енергетске и рудне ресурсе;</li> <li>- дефинише појам индустрије;</li> <li>- наброји врсте саобраћаја и његов значај;</li> <li>- познаје разлику између трговине и туризма;</li> <li>- дефинише појмове: трговина, трговински и платни биланс.</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размјештај привреде;</li> <li>- анализира структуру националне привреде по секторима;</li> <li>- анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размјештај пољопривреде;</li> <li>- наведе гране пољопривреде и анализира размјештај земљорадње и сточарства;</li> <li>- анализира распрострањеност шумског покривача;</li> <li>- препозна и упореди главне пољопривредне рејоне у свијету;</li> <li>- наведе енергетске и рудне ресурсе, анализира њихов значај и географски размјештај;</li> <li>- објасни појмове: индустрија и индустријализација, одрживи развој;</li> <li>- анализира факторе развоја и размјештаја и наведе подјелу индустрије и њен значај;</li> <li>- анализира утицај природних и друштвених фактора на развој саобраћаја;</li> <li>- разликује и упореди врсте саобраћаја;</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- развија способност повезивања узрочно-последичних веза природно - географске и друштвено - географске средине;</li> <li>- развија одговорност према раду и усвајању нових географских знања;</li> <li>- развија интерес за стално праћење географске стварности у свијету;</li> <li>- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове;</li> <li>- ефикасно планира и организује вријеме;</li> <li>- одговорно рјешава проблеме у раду;</li> <li>- прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад;</li> <li>- испољи позитиван однос према професионално- етичким нормама и вриједностима;</li> <li>- испољи иницијативу и предузимљивост;</li> <li>- испољава одличну способност за разумијевање радних материјала и информација.</li> </ul> |

|  |                                                                                                                                                                      |  |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- објасни значај трговине и туризма;</li> <li>- анализира утицај природних и друштвених фактора на развој туризма.</li> </ul> |  |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

## 6. Тема: Геополитичка организованост свијета

| Знања                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Вјештине                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Ставови/вриједности                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- препозна глобалне процесе у свијету;</li> <li>- дефинише појам глобализације;</li> <li>- одреди степен развијености држава у свијету;</li> <li>- дефинише појам транзиције;</li> <li>- препозна економске, војне и политичке савезе;</li> <li>- наброји нове државе у Европи (а посебно у Југоисточној Европи).</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- користи различите изворе географских информација при објашњавању утицаја глобалних процеса у свијету;</li> <li>- анализира и упоређује степен развијености држава у свијету;</li> <li>- наводи примјере земаља у транзицији;</li> <li>- разликује улогу, значај и видове дјеловања економских, војних и политичких савеза;</li> <li>- анализира процес дезинтеграције и интеграције на простору Југоисточне Европе.</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- развија способност повезивања узрочно-последичних веза између природних ресурса, демографских процеса и степена економског развоја у свијету;</li> <li>- развија одговорност према раду и усвајању нових географских знања;</li> <li>- развија интерес за стално праћење географске стварности у свијету;</li> <li>- развија потребу за сталним и трајним самосталним учењем друштвено-географске средине;</li> <li>- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове;</li> <li>- ефикасно планира и организује вријеме;</li> <li>- одговорно рјешава проблеме у раду;</li> </ul> |

|  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад;</li> <li>- испољи позитиван однос према професионално-етичким нормама и вриједностима;</li> <li>- испољи иницијативу и предузимљивост;</li> <li>- испољава одличну способност за разумијевање радних материјала и информација.</li> </ul> |
|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## 7. Тема: Босна и Херцеговина

| Знања                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Вјештине                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Ставови/вриједности                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- дефинише географски и геополитички положај БиХ;</li> <li>- дефинише географски положај и административно-територијално уређење Републике Српске;</li> <li>- наброји и одреди географске Регије Републике Српске;</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- објасни и анализира географски и геополитички положај БиХ;</li> <li>- анализира географски положај и административно-територијално уређење Републике Српске;</li> <li>- анализира географски положај административно територијану подјелу ФБиХ;</li> <li>- анализира могућности економске и политичке сарадње на простору бивше СФРЈ;</li> </ul> | <p><b>Ученик ће бити способан да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- развија међусобно уважавање, као и сарадњу и солидарност између припадника различитих социјалних, етничких и културних група;</li> <li>- развија одговорност према раду и усвајању нових географских знања;</li> <li>- развија интерес за стално праћење географске стварности у свијету;</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- дефинише географски положај и административно-територијално уређење Федерације БиХ;</li> <li>- наводи могућности економске и политичке сарадње на простору бивше СФРЈ;</li> <li>- идентификује демографске одлике и њихове промјене на простору бивше СФРЈ;</li> <li>- наводи мултиетничко друштво као модел савременог начина живота.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- анализира и тумачи демографске промјене и мултиетичност на простору бивше СФРЈ.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- развија потребу за сталним и трајним самосталним учењем друштвено-географске средине;</li> <li>- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове;</li> <li>- ефикасно планира и организује вријеме;</li> <li>- одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад;</li> <li>- испољи позитиван однос према професионално-етичким нормама и вриједностима;</li> <li>- испољи иницијативу и предузимљивост;</li> <li>- испољава одличну способност за разумијевање радних материјала и информација.</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ - СМЈЕРНИЦЕ ЗА НАСТАВНИКЕ

Наставник ће:

- коришћењем основне литературе, Интернета као извора информација те видео записа представити сунчев систем, небеска тијела у њему, Земљина кретања и њене посљедице;
- илустровати смјене годишњих доба, дана и ноћи;
- демонстрирати рачунање времена;
- индивидуалним и групним радом оспособити ученике да уочавају географске појмове на картама;
- ученицима показати карте различитог садржаја и намјене;

- показати примјере оријентације у простору, одређивање положаја тачака на карти;
- ученицима показати како се одређује однос дужина на карти и у природи;
- дефинисати садржај рада;
- коришћењем интернета као извора информација, у групама урадити вертикалну структуру земље;
- илустрацијама представити рељеф као резултат дјеловања унутрашњих и спољашњих сила;
- видео записима приказати рад вулкана и земљотреса;
- оспособити ученике да уочавају узрочно - посљедичне везе између климатских елемената и фактора, да тумаче ваздушне масе;
- на практичним примјерима и радом у радионицама уз коришћење основне литературе објаснити свјетско море и копнене воде;
- припремити и користити презентације помоћу којих ће ученицима објаснити биосферу и педосферу;
- на практичним примјерима и радом у радионицама уз коришћење основне литературе објаснити проблеме везане за животну средину;
- ученици могу израдити рад о загађењу неког сегмента природне и животне средине;
- дати формат на којем ће ученици израђивати задатак као и друге смјернице ученицима;
- припремити и користити презентације и паное за презентовање садржаја о размјештају становништва;
- припремити и користити најновије податке везане за кретање броја становника на различитим дијеловима свијета. приближити ученицима разлоге за савремене токове;
- практичним примјерима објаснити миграције;
- посебно се позабавити демографским процесима и појавама на нашим просторима. указати на негативне ефекте лоше демографске ситуације;
- сагледати могућности позитивних наталитетних и миграционих промјена;
- користити презентације, израђене цртеже и паное приликом обраде;
- поред теоријског приступа појмовима, ученицима омогућити да по групама израде табеларни приказ подјеле привредних грана и производње;
- на економским картама анализирати, индивидуално или групно, пољопривредну производњу;
- на економским картама анализирати распрострањеност енергетских и рудних ресурса; њихов значај кроз различите индустријске епохе;
- на саобраћајним и туристичким картама показати међусобну зависност;
- водити дискусије о друштвеним факторима уз употребу географских карата и коришћење сликовних и графичких средстава;

- практичним примјерима, графичким пресеком историјског развоја објаснити настанак војних, економских и политичких савеза са посебним освртом на НАТО пакт и Европску унију;
- анализирати наш положај у односу на најзначајније свјетске интеграције;
- користити разне врсте паноа и презентација за реализацију наведеног садржаја;
- коришћењем основне литературе, публикација и карата показати новонастале државе на простору ЈИ Европе;
- на карти Европе, БиХ, вјежбом ученици одређују положај БиХ, Републике Српске и Федерације БиХ;
- групним радом, на карти ученици ће одредити административно-територијалне јединице;
- позитивним примјерима показати могућност сарадње у циљу бржег развоја са окружењем;
- објаснити последице великих миграционих кретања и стварање толеранције међу различитим народима као предуслова савременог начина живота.

#### **ОЦЈЕЊИВАЊЕ**

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи.

#### **ИНТЕГРАЦИЈА**

- Историја
- Математика
- Физика
- Хемија
- Биологија
- Информатика
- Екологија
- Економија
- Социологија

#### **ИЗВОРИ**

1. Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске
2. Друга стручна литература и приручници
3. Интернет